

**ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО,
ЮРИСТА-ГОСПОДАРНИКА
ІГОРЯ ЄВГЕНОВИЧА ЗАМОЙСЬКОГО**

У липні 2020 року відомому в Україні та за її межами вченому в галузі господарського права, доктору юридичних наук, професору, провідному науковому співробітнику Інституту економіко-правових досліджень НАН України Ігорю Євгеновичу Замойському виповнилося б 80 років. Ігор Євгенович народився 05 липня 1940 року на ст. Абінська, Абінського району Краснодарського краю (сучасна Російська Федерація). З 1958 до 1961 р. навчався у Дніпропетровському механічному технікумі. По закінченні навчання (1961) розпочав трудову діяльність токарем на Підприємстві № 210 (м. Перм, РФ), згодом був наладчиком, майстром, інженером-технологом у різних відділах підприємства (1961—1963). З 01.07.1964 був переведений в Управління охорони громадського порядку Пермського облвиконкому. У грудні 1965 року Замойський був прийнятий у відділ кадрів начальником бюро по роботі з керівними інженерно-технічними робітниками Пермського машзаводу ім. В.І. Леніна, а через рік його перевели в економічну лабораторію. Накопичений практичний досвід роботи в народному господарстві (реальному секторі економіки) визначив коло науково-дослідницьких інтересів Ігоря Євгеновича. У грудні 1966 року він зарахований на посаду молодшого наукового співробітника, а з 01.09.1967 — на посаду старшого наукового співробітника лабораторії економіки науково-дослідного сектору Пермського політехнічного інституту.

Ще у 1962 році І. Замойський вступив до Пермського державного університету ім. О.М. Горького, який заочно закінчив 24.06.1965 за спеціальністю «Правознавство».

У цей період відбувалась, можна сказати, реставрація науки господарського права, бурхливий розвиток після десятиліть заборони та репресій її представників. У листопаді 1968 року Ігор Євгенович вступив до аспірантури Інституту держави та права АН СРСР (Москва) з відривом від виробництва, а вже у вересні 1970 року був зарахований молодшим науковим співробітником у відділ економічних проблем технічного прогресу в чорній металургії та гірничорудної промисловості. Рішенням Ради Інституту держави та права АН СРСР від 25.12.1970 Ігорю Євгеновичу було присвоєно науковий ступінь кандидата юридичних наук, а Рішенням Президії АН СРСР від 04.05.1978

Цитування: Устименко В.А., Джабраїлов Р.А., Ілларіонов О.Ю. До дня народження видатного вченого, юриста-господарника Ігоря Євгеновича Замойського. *Економіка та право*. 2020, № 2. С. 106—109.

присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «господарське право; арбітражний процес». У квітні 1972 року Ігоря Євгеновича було призначено на посаду старшого наукового співробітника у відділ економіки металургійної промисловості (Дніпропетровськ, Україна), а 01.01.1973 — переведено на посаду старшого наукового співробітника у відділ економіко-правових проблем (Донецьк, Інститут економіки промисловості АН УРСР). У 1985—1991 рр. він працював завідувачем сектору у відділі економіко-правових проблем (Донецьк, Інститут економіки промисловості АН УРСР). 13.09.1985, після успішного захисту докторської дисертації, Ігор Євгенович отримав диплом доктора юридичних наук за спеціальністю «господарське право; арбітражний процес».

У 1992—1997 рр. Ігор Євгенович працював у комерційному секторі — був директором ЗАТ «Укрсхідаудит» (Донецьк, Україна).

Надалі трудова біографія Ігоря Євгеновича була пов'язана із викладацькою діяльністю: 01.02.1997 він був прийнятий на посаду професора кафедри правознавства (згодом — кафедри господарського права та арбітражного процесу) Донецького інституту економіки та господарського права.

У 2003 році науковець повернувся на посаду провідного наукового співробітника відділу економіко-правових проблем попередження економічних правопорушень Інституту економіко-правових досліджень НАН України (зараз це відділ господарсько-правових досліджень проблем економічної безпеки).

Значним є творчий доробок І.Є. Замойського — понад 130 наукових робіт. Серед них: «Організація внутрішньозаводського госпрозрахунку на кабельних заводах (Положення та методичні вказівки)» (Перм, 1968, у співавторстві з Л.А. Борковим, Л.Б. Дворкіним та ін.), «Практика внутрішньозаводського госпрозрахунку (економіко-правові питання)» (Москва, 1973, у співавторстві з В.В. Лаптевим), «Проблеми забезпечення ефективності економічних санкцій у відносинах з матеріально-технічного забезпечення народного господарства (наукова доповідь)» (Донецьк, 1975, у співавторстві з В.К. Мамутовим, Г.Л. Знаменським та ін.), «Методичні рекомендації з організації правової роботи на підприємствах Мінчормету УРСР» (Дніпропетровськ, 1975, у співавторстві

з В.К. Мамутовим, П.Д. Мединцевим та ін.), «Економічні санкції та дисципліна поставок» (Київ, 1976, у співавторстві з В.К. Мамутовим, Г.Л. Знаменським та ін.), «Основні напрями посилення впливу господарсько-правової роботи на підвищення ефективності виробництва» (Донецьк, 1978, у співавторстві з С.З. Михайліним), «Ефективність господарсько-правової роботи» (Київ, 1982), «Забезпечення договірних зобов'язань на підприємстві» (Москва, 1982), «Основні акти про правову роботу в народному господарстві» (Москва, 1983, у співавторстві з С.З. Михайліним, А.М. Серебряковим та ін.), «Правова робота в народному господарстві» (Москва, 1986, у співавторстві з В.К. Мамутовим, С.З. Михайліним та ін.), «Економічні методи управління» (Київ, 1988, у співавторстві з М.Г. Чумаченко, В.К. Мамутовим та ін.; ця праця також була видана в Болгарії болгарською мовою), «Правове забезпечення госпрозрахунку» (Київ, 1989), «Про поєднання централізованого та регіонального управління» (Донецьк, 1989, у співавторстві з В.К. Мамутовим, М.Д. Прокопенко та ін.), «Правове положення учасників зовнішньоекономічної діяльності, радянських та іноземних спеціалістів (Загальні положення)» (Донецьк, 1990, у співавторстві з А.П. Шаульським), «Закордонні відрядження. Правове положення радянських та іноземних спеціалістів» (Донецьк, 1990, у співавторстві з А.П. Шаульським), «Основні умови договірної регулювання експортно-імпорتنних операцій» (Донецьк, 1990, у співавторстві з А.П. Шаульським), «Примірні договори та типові контракти» (Донецьк, 1990, у співавторстві з А.П. Шаульським), «Правовий статус спільних підприємств. Порядок їх створення та діяльності» (Донецьк, 1990, у співавторстві з А.П. Шаульським та О.І. Склярчук), «Створення та діяльність спільних підприємств на території СРСР» (Донецьк, 1990, у співавторстві з А.П. Шаульським та О.І. Склярчук), «Майнові спори, арбітраж, суд» (Донецьк, 1990, у співавторстві з А.П. Шаульським), «Кредитування та розрахунки при здійсненні експортно-імпорتنних і валютних операцій. Загальні положення. Міжурядові угоди» (Донецьк, 1991, у співавторстві з А.П. Шаульським), «Кредитування та розрахунки при здійсненні експортно-імпорتنних операцій» (Донецьк, 1991, у співавторстві з А.П. Шаульським), «Регулювання валютних операцій» (Донецьк, 1991, у

співавторстві з А.П. Шаульським), «Цивільно-правове законодавство: порядок, умови та форма цивільно-правових документів. Навчальний посібник в 2-х частинах» (Донецьк, 1997, у співавторстві з Ю.В. Бондаренко, П.Г. Давидовим та ін.) та ін.

І.Є. Замойський був автором передмови до кількох визначальних праць з творчого доробку академіка НАН України В.К. Мамутова: «Економіка та право» (2003, збірка наукових праць), «Глядя из Донбасса» (2007), «Кодифікація» (2011). У передмові до останнього видання Ігор Євгенович виклав основні свої погляди на події (безпосереднім учасником яких він був) щодо становлення та утвердження науки господарського права в 1960—1980-х рр., спроб кодифікації господарського законодавства СРСР різних періодів, акцентуючи увагу на неприпустимості поведінки окремих представників науки цивільного права: «від доносів та репресій 1937—1938 рр. до «навішування» політичних ярликів на початку 1990-х рр., лукавства, цілеспрямованої дезінформації громадськості та органів державної влади, «хамелеонства» та, навіть, відверта брехня, інтриги та нечистоплотні прийоми та превалювання меркантильних інтересів в період «переходу до ринку». «Звісно, були й люди принципові, вчені-борці за ідею. Так що мається повний набір («увесь букет») позитивних і негативних героїв та цікавих сюжетів, котрі могли б зацікавити та заінтригувати письменника та читача (або глядача)», — писав Ігор Євгенович щодо можливості викладення історії становлення господарського права в окремому виданні¹.

Ігор Євгенович входив до складу Вченої ради Інституту економіко-правових досліджень НАН України, до складу Спеціалізованої вченої ради з захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальностями 12.00.04 та 12.00.06 (постійно виступав рецензентом та опонентом), до складу редакційної колегії наукового журналу «Економіка та право» з моменту випуску його першого номера у 2001 р.

Ігор Євгенович також постійно виступав експертом у конституційних провадженнях у найзнаковіших справах: з питань привати-

зації — у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про особливості приватизації пакета акцій, що належить державі у статутному фонді відкритого акціонерного товариства «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» (Справа № 1-7/2007), з питань міжнародної інтеграції України — експертний висновок у відповідь на лист судді Конституційного суду України С.Р. Станік від 08.12.2004 № 322-16/1381 з питань, викладених у конституційному поданні 51 народного депутата України щодо визнання Закону України «Про ратифікацію Угоди про формування Єдиного економічного простору» від 20.04.2004 № 1683-IV (включно з Угодою про формування Єдиного економічного простору й Концепцією формування Єдиного економічного простору) таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним) на підставі його невідповідності ст. 1, ч. 1 ст. 2, ч. 2 ст. 5, ст. 6, ч. 2 ст. 9, п. 9 ч. 1 ст. 92, п. 1 ч. 2 ст. 92, ст. 75, ч. 2 ст. 106 і ст. 113 Конституції України (у співавторстві з О.О. Ашурковим та М.М. Дутовим).

Також за участі І.Є. Замойського готувались наукові експертні висновки для системи господарських судів, прокуратури, на договірних засадах для суб'єктів господарювання приватного сектору економіки, зокрема: щодо дійсності зобов'язань, які виникли із договорів страхування, укладених у період 1993—1996 рр. (2005 р., у співавторстві з О.О. Ашурковим та А.І. Грицаєнко), щодо законності приватизації об'єктів соціально-побутового призначення, які були державною власністю та знаходились на балансі тресту «Донбасдомнаремонт», та щодо правомірності дій посадових осіб підприємств, створених на базі майнового комплексу тресту, щодо їх відчуження (2006 р., у співавторстві з О.О. Ашурковим та О.Ю. Ілларіоновим), щодо правових засад віднесення операції купівлі-продажу акцій до професійної діяльності на ринку цінних паперів (2006 р., у співавторстві з О.О. Ашурковим та О.Ю. Ілларіоновим), щодо фактів зловживання службовим положенням та посадовою фальсифікації, здійсненої членами ліквідаційної комісії ТОВ «ПГ «РосУкр», та незаконного списання кредиторської заборгованості підприємства перед ТОВ «Азовська нафтова компанія» (2006 р., у співавторстві з М.М. Дутовим та О.Ю. Ілла-

¹ Замойский И.Е. Предисловие. Интересная, поучительная и резонансная полемика юристов. В кн.: Мамутов В.К. Кодификация: сборник научных трудов. Киев: Юринком Интер, 2011. 248 с. С. 8.

ріоновим), про розмір фактично понесених витрат по договору про співробітництво у будівництві готелю міжнародного класу та визначення розміру пільг по податку на землю (2007 р., у співавторстві з О.О. Ашурковим та О.Ю. Ілларіоновим) та ін.

Ігор Євгенович брав активну участь у підготовці визначальних експертних висновків до проектів законів України. Зокрема, були підготовлені експертний висновок та зауваження щодо проекту Закону України «Про основні засади господарської діяльності» (реєстр. № 3060 від 19.04.2008), у яких надано аналіз сучасних теоретичних розробок і практики правозастосування Господарського кодексу України, наведено пропозиції щодо усунення неузгодженостей між Господарським та Цивільним кодексами з урахуванням предметів їхнього регулювання та запропоновано відповідний законопроект відхилити (2008 р., у співавторстві з О.О. Ашурковим та А.Г. Бобковою, направлено до Комітету з питань правової політики Верховної Ради України).

Оцінка творчого шляху науковця-господарника неодноразово надавалася академіком НАН України В.К. Мамутовим. Відмічено внесок Ігоря Євгеновича у процес підготовки матеріалів стосовно боротьби з господарськими правопорушеннями тощо².

Ігор Євгенович був учасником знакової для науки господарського права науково-практичної конференції «Економіко-правові проблеми вдосконалення господарського механізму», присвяченої 30-річчю господарсько-правового руху в Донбасі (жовтень 1988 р., Донецьк), у якій взяло участь більше 400 осіб — учених і практиків.

² Мамутов В.К. 50 лет спустя. К пятидесятилетию хозяйственно-правового движения в Донбассе. *Економіка та право*. 2008. № 3. С. 7. URL: <http://economiclaw.kiev.ua/index.php/economiclaw/article/view/410>

Професора І.Є. Замойського завжди вирізняли чуйне ставлення до колег, глибока порядність, високий професіоналізм, моральність і наукова вибагливість. Він завжди міг знаходити раціональне зерно в матеріалах молодих та й досвідчених дослідників і висвітлити усі грані таких здобутків.

На жаль, 15 листопада 2014 р. у віці 74 років Ігор Євгенович передчасно пішов з життя, залишивши по собі значний творчий спадок, велику кількість учнів — юристів-господарників. Внесок Ігоря Євгеновича Замойського у становлення та подальший розвиток науки саме господарського права є беззаперечним, а в окремих сферах і визначальним для її подальшого розвитку, продовження модернізації господарського законодавства та його рекодифікації.

Світла пам'ять Людині, Ученому, Учителю.

В.А. УСТИМЕНКО,

*головний редактор наукового журналу «Економіка та право», чл.-кор. НАН України, чл.-кор. НАПрН України, д-р юрид. наук, професор, Заслужений юрист України, директор Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», м. Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-1094-422X*

Р.А. ДЖАБРАІЛОВ,

*заступник головного редактора наукового журналу «Економіка та право», д-р юрид. наук, доцент, заступник директора з наукової роботи Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», м. Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-4422-2102*

О.Ю. ІЛЛАРІОНОВ,

*відповідальний секретар — редактор наукового журналу «Економіка та право», старший науковий співробітник Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», м. Київ, Україна
orcid.org/0000-0003-0985-3838*